

I N F O R M A C J A

o stanie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w mieście, a także działaniach podjętych i zrealizowanych w celu zabezpieczenia brzegów morskich i plaż w 2019 r.

Zabezpieczenie Helu przed powodzią odbywa się za sprawą:

- a) obiektów budowlanych – wału przeciwpowodziowego (usytuowanego na terenie byłego portu wojennego Hel), falochronów i nabrzeży portowych;
- b) kanałów odpływowych, odprowadzające wodę do przepompowni.

Zgodnie z realizacją zadań wynikających z zabezpieczenia miasta Helu przed powodzią – opierających się na „ *Planie operacyjnym ochrony przed powodzią miasta Helu* ”, jak i też „ *Planie zarządzania kryzysowego miasta Helu* ” nadzór w zakresie funkcjonowania tych obiektów i urządzeń, nad ich modernizacją i stanem technicznym sprawowany jest na bieżąco. Tak też w analizowanym okresie, jak i na dzień dzisiejszy stwierdza się, że:

- falochrony i nabrzeża portowe (usytuowane na terenie miasta) spełniają swoją rolę w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego mieszkańcom Helu.

W ramach tego nadzoru przez cały rok na bieżąco, w zależności od sytuacji, utrzymywano też współpracę (niezależnie od pory doby) z Urzędem Morskim – Bosmanem Portu Rybackiego w Helu, w celu zapewnienia sprawnego przepływu informacji – komunikatów dot. ostrzeżeń o nadchodzących złych warunkach atmosferycznych, w tym wysokich stanach wody w porcie rybackim;

- dla przypomnienia informuję, że na terenie Helu **stan ostrzegawczy** przy sile wiatru 6⁰ w skali „ B ” wynosi 550 cm n.p.m. , a **stan alarmowy** przy sile wiatru 9⁰ w skali „ B ” wynosi 570 cm n.p.m.

- aktualne stany wody w porcie rybackim można też śledzić za pośrednictwem strony internetowej www.pogodynka.pl w zakładce Bałtyk – pomiary hydrologiczne, lub bezpośrednio na str.:

<http://monitor.pogodynka.pl/#map/17.0399,54.24,8,true,false,9>

Niekorzystne warunki pogodowe były i są pod stałym nadzorem ze strony członków Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i służby portowej. Rozpoznając zachodzące zagrożenie min. Inspektor ds. OC m. Hel / Z-ca Szefa Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego sam czy też wspólnie z strażakami OSP Hel (niezależnie od pory doby) przeprowadzał lustrację newralgicznych miejsc, ze strony których występuje największe zagrożenie powodziowe dla Helu tj. głównie „ małą plażę ” i był port wojenny. W 2019 roku nie zaistniało jednak zagrożenie powodziowe, które wymagałyby podejmowania bezpośrednich działań zapobiegających ewentualnej powodzi.

Aby jednak zapewnić mieszkańcom Helu pełne bezpieczeństwo, cały czas zachowywana jest czujność w zakresie utrzymania obiektów budowlanych, zabezpieczających miasto przed powodzią, na właściwym poziomie technicznym.

Tak też na bieżąco przeprowadzane są doraźne i okresowe kontrole w/w obiektów. W 2019 r. ostatnia kontrola okresowa miała miejsce 5 września.

W ramach danej kontroli poddano wizualnej ocenie stan wału przeciwpowodziowego usytuowanego na terenie byłego portu wojennego Hel, jak też falochrony oraz umocnienia brzegowe usytuowane na terenie miasta. Według tej oceny stan techniczny tych obiektów nie budził istotnych zastrzeżeń, za wyjątkiem:

- a) pewnego odcinka wału przeciwpowodziowego, który z upływem czasu ulega postępującej degradacji. Następuje tu stopniowe niszczenie umocnień skarpy i korony wału, do którego w znacznej mierze przyczyniają się przemieszczający się w tym rejonie ludzie zwiedzający port.

Tego typu spostrzeżenia zostały już wykazane podczas bieżącego nadzoru i przeglądu stanu technicznego obiektów budowlanych zabezpieczających miasto Hel przed powodzią w 2018 r.

Aby zapobiec dalszej degradacji danego obiektu budowlanego i jednocześnie przywrócić go do stanu pierwotnego, wówczas zgodnie z decyzją burmistrza Helu, w miesiącu lipcu 2018 r. skierowano pismo w przedmiotowej sprawie do Dyrektora Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Gdyni tj. zarządzającego częścią terenu byłego portu wojennego w Helu, na którym usytuowany jest też wał przeciwpowodziowy. Zdaniem Dyrektora tego Oddziału sprawa nadzoru technicznego nad w/w wałem przeciwpowodziowym jest w kompetencji Urzędu Morskiego w Gdyni, kierując w tej sprawie do tego Urzędu określone pismo z załączonym pismem z Urzędu Miasta Helu.

Tak też od tego czasu rozpoczęła się korespondencja pomiędzy Oddziałem Regionalnym Agencji Mienia Wojskowego w Gdyni, a Urzędem Morskim w Gdyni (tego typu pisma są też przesyłane do wiadomości Urzędu Miasta Helu), kto ostatecznie ma zająć się tym uszkodzonym wałem.

Z otrzymywanych pism wynikało, że Urząd Morski w Gdyni podjął czynności w kierunku uregulowania stanu prawnego nieruchomości, na której znajduje się wał przeciwpowodziowy. Zdaniem Dyrektora tego Urzędu uregulowanie tego stanu pozwoli na realizację zadań ustawowych nałożonych na organy administracji morskiej na podstawie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Z uwagi na fakt, że od stycznia do września 2019 r. do Urzędu Miasta Helu nie wpływały kolejne informacje, które przedstawiałyby dalszy etap poczynionych starań w kierunku doprowadzenia stanu technicznego wału przeciwpowodziowego do stanu pierwotnego, burmistrz Helu we wrześniu 2019 r. zwrócił się kolejnym pismem do dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni w sprawie poinformowania, jak na dany czas wygląda sytuacja prawna Urzędu Morskiego, która umożliwi i kiedy? przywrócenie do stanu pierwotnego uszkodzonego odcinka tego wału.

Z informacji, jaka wpłynęła z Urzędu Morskiego w Gdyni na wysłane wyżej zapytanie ustalono, co następuje:

- Urząd Morski w Gdyni w ramach podjętych starań w zakresie uregulowania stanu prawnego nieruchomości, na której znajduje się wał przeciwpowodziowy, który pozwoliłby na realizację zadań ustawowych nałożonych na organy administracji morskiej na podstawie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, między innymi zwrócił się w przedmiotowej sprawie do Ministerstwa Obrony Narodowej. Na podstawie otrzymanej informacji z tego Ministerstwa,

które uznało przedmiotowy obszar jako przydatny dla Sił Zbrojnych RP i do czasu jego docelowego zagospodarowania, powinien zostać w zasobach Agencji Mienia Wojskowego,

Urząd Morski w Gdyni nadal deklaruje możliwość uregulowania stanu prawnego nieruchomości w przypadku rezygnacji Ministerstwa Obrony Narodowej z korzystania z przedmiotowego terenu, ale na chwilę obecną zaprzestał dalszych poczynąń w tym kierunku.

W świetle powyższego o takim stanowisku Urzędu Morskiego w Gdyni poinformowano Dyrektora Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Gdyni (pismo nr POIN.5520.16.2018 l.dz. 3080/19 z dn. 8.10.2019 r.), jako zarządcy części terenu byłego portu wojennego Hel na którym usytuowany jest wał przeciwpowodziowy, z jednoczesną prośbą o ustosunkowanie się do treści danego pisma, z uwzględnieniem rozwiązania tego problemu, zapewniając tym samym bezpieczeństwo przeciwpowodziowe mieszkańcom miasta Helu z tego kierunku zagrożenia.

W odpowiedzi na w/w pismo Dyrektor Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Gdyni informuje Urząd Miasta Helu, co następuje - cyt.:

- nadal podtrzymuje swoje stanowisko, iż „ do organów *administracji morskiej należą sprawy budowy, utrzymania i ochrony umocnień brzegowych, wydm i zalesień w pasie technicznym; nadzoru nad zapewnieniem ochrony przed powodzią od strony wód morskich w tym poprzez budowę, rozbudowę i utrzymywanie budowli hydrotechnicznych oraz umocnień brzegowych w pasie technicznym*” – powołując się na art. 42 ust. 2 pkt 11, 11b Ustawy z dnia 21 marca 1991 roku o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. z 2019 r. poz. 2169),
- *zwrócono się pismem (dnia 14.10.2019 r.), do Urzędu Morskiego w Gdyni, w którym zaproponowano danemu Urzędowi przejęcie przedmiotowego terenu w formie użyczenia.*

W zaistniałej sytuacji 19 grudnia 2019 r. burmistrz Helu ponownie zwrócił się z zapytaniem zarówno do Urzędu Morskiego w Gdyni, jak i Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Gdyni,

- czy? i jakie? do chwili obecnej zapadło porozumienie pomiędzy Urzędem Morskim w Gdyni, a Oddziałem Regionalnym Agencji Mienia Wojskowego w Gdyni w sprawie przywrócenia uszkodzonego odcinka wału przeciwpowodziowego, usytuowanego w byłym porcie wojennym Hel, do stanu pierwotnego.

Na dzień dzisiejszy tj. 3 stycznia 2020 r. brak odpowiedzi na zadane pytania, co nie oznacza, że sprawa zostanie zakończona na tym etapie. Wymaga ona jednak czasu i nieustępliwości w zabieganiu o dorowadzenie tego uszkodzonego odcinka wału przeciwpowodziowego do stanu pierwotnego, co będzie też czynione.

- b) części nabrzeża portowego, na terenie byłego portu wojennego Hel, usytuowanego pomiędzy falochronem, a pewnym odcinkiem wału przeciwpowodziowym graniczącym z terenem działki należącej do Uniwersytetu Gdańskiego, która usytuowana jest pomiędzy Kolonią Rybacką, a brzegiem morskim.

Teren ten, wraz z wałem przeciwpowodziowym w tej części portu, sukcesywnie ulega stopniowej erozji.

Nadmieniam tu, że w październiku 2015 r. (od 7 do 13 października) pracownicy Urzędu Morskiego z Gdyni dokonali umocnienia pierwszej części tego odcinka brzegu morskiego, w której wał przeciwpowodziowy graniczy z osiedlem Kolonii Rybackiej. W chwili obecnej takiego umocnienia wymaga druga jego część.

Tego typu spostrzeżenia zostały już wykazane podczas przeglądu stanu technicznego obiektów budowlanych zabezpieczających miasto Hel przed powodzią w 2018 r. W związku z czym skierowano pismo w przedmiotowej sprawie do Urzędu Morskiego w Gdyni (dnia 3.10.2018 r.), celem podjęcia przez dany Urząd odpowiednich działań zabezpieczających przed dalszą erozją tego terenu.

W wyniku podjętych działań przez Urząd Morski w Gdyni, z inicjatywy przedstawicieli Uniwersytetu Gdańskiego (właściciela części w/w nabrzeża portowego) i w porozumieniu z Urzędem Morskim w Gdyni, w dniu 29 listopada 2018 r. w Stacji Morskiej w Helu odbyło się spotkanie robocze dotyczące tej części nabrzeża portowego.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele z Urzędu Morskiego w Gdyni, z Uniwersytetu Gdańskiego i Urzędu Miasta Helu.

Celem spotkania było wypracowanie stosownych przedsięwzięć, które zabezpieczą to nabrzeże przed dalszą jego erozją mogącą doprowadzić, z upływem czasu, do całkowitego podmycia, a w konsekwencji do przerwania znajdującego się w tym rejonie wału przeciwpowodziowego, co byłoby równoznaczne z zalaniem części naszego miasta włącznie.

Kolejne spotkanie zainteresowanych stron, w którym uczestniczył też burmistrz Helu, miało miejsce 12 lipca 2019 r. i dotyczyło w głównej mierze przeprowadzenia refulacji małej plaży, z uwzględnieniem wykorzystania urobku do wykonania robót zasypowych uszkodzonego nabrzeża. W czasie tego spotkania wypracowano pewne kierunki działania, które min. winny doprowadzić do naprawy tego nabrzeża.

W związku jednak z faktem, że od tego spotkania do drugiej połowy września 2019 r. nie wpłynęły do Urzędu Miasta Helu żadne informacje, które obrazowałyby uściślone etapy czynionych starań w kierunku naprawy wykazywanego tu nabrzeża portowego, burmistrz Helu jeszcze danego miesiąca zwrócił się pisemnie do Urzędu Morskiego w Gdyni o poinformowanie, jakie na dany czas podjęte zostały ustalenia, które ostatecznie winny doprowadzić do zabezpieczenia tego nabrzeża przed dalszą jego erozją i kiedy przewiduje je się zrealizować.

Z informacji jakie uzyskano na dany temat z Urzędu Morskiego ustalono, że:

- Urząd Morski wyliczył szacunek wartości doraźnej remontu nabrzeża w byłym porcie wojennym Hel. Powyższa informacja została przekazana w kwietniu 2019 r. Uniwersytetowi Gdańskiemu tj. właścicielowi części danego nabrzeża portowego,
- prace naprawcze uszkodzonego nabrzeża między innymi związane są z pozyskaniem depozytu piasku podczas planowanej refulacji małej plaży,

- Urząd Morski zaznacza tu, że nie jest właścicielem nabrzeża, co wiąże się z tym, że nie może przeznaczyć swoich środków finansowych do remontu samego nabrzeża.

Tak też na podstawie w/w informacji i utrzymywanych kontaktów bieżących na co dzień z Urzędem Morskim w Gdyni należy wnioskować, że w 2020 roku uszkodzone nabrzeże zostanie odpowiednio zabezpieczone, podobnie jak to miało miejsce w październiku 2015 roku, kiedy to pracownicy Urzędu Morskiego z Gdyni dokonali umocnienia pierwszej części tego odcinka brzegu morskiego.

Ponadto:

Dnia 28 lutego 2019 r. w Urzędzie Morskim w Gdyni, z inicjatywy Dyrektora tego Urzędu, odbyło się spotkanie w sprawie przeprowadzenia refulacji plaż.

W spotkaniu uczestniczyli:

- pracownicy Urzędu Morskiego, w tym Anna Stelmaszyk – Świerczyńska zastępca Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni ds. Technicznych, która przewodniczyła temu spotkaniu;
- przedstawiciele gmin nadmorskich, pośród których był min. burmistrz Helu i inspektor ds. obrony cywilnej miasta Helu.

Zasadniczym celem spotkania było omówienie zakresu planowanych prac refulacyjnych plaż i wypracowanie określonego terminu przeprowadzenia tych prac na terenie poszczególnych gmin, gdzie tego typu refulacja plaż miała być przeprowadzona.

W toku spotkania min. ustalono, że na terenie miasta Helu refulacja dotyczyła będzie, według kilometrażu brzegu Urzędu Morskiego, odcinka 35,8 – 38,00 tj.:

- a) odcinek Cypla Helskiego – 35,8 - 36,15;
- b) Mała Plaża – 37,4- 38,00,

Zgodnie z ustaleniami burmistrza Helu w/w prace miały rozpocząć się w połowie maja 2019 r. Ostatecznie, z przyczyn niezależnych od burmistrza Helu:

- w miesiącu czerwcu 2019 r. przeprowadzono prace refulacyjne tylko na cyplu. W ich wyniku obszar plaży w tym rejonie znacznie się powiększył. Linia brzegowa została przesunięta o kilkadziesiąt metrów w głąb zatoki, co skutkuje nie tylko powiększeniem plaży, ale przede wszystkim w znacznym stopniu zabezpieczenie brzegu morskiego przed dalszą jego erozją, jak i kładki spacerowej przed sukcesywnym jej podmywaniem,
- natomiast Urząd Morski w Gdyni, ze względu na pewnego rodzaju trudności techniczne, odstąpił od zasilania (refulacji) małej plaży km 37,4 – 38,0 – za sprawą infrastruktury technicznej, która mogłaby być narażona na awarię w czasie trwania refulacji, a która powiązana jest ze Stacją Morską UG (chodzi tu o ujęcie wody, pobieranej z wód Zatoki Puckiej na potrzeby fokarium oraz znajdujących się na terenie Stacji basenów i akwariów dla ryb).

12 lipca 2019 r. burmistrz Helu uczestniczył w spotkaniu z zainteresowanymi stronami w tej sprawie i jednocześnie w sprawie dot. zabezpieczenia uszkodzonego nabrzeża w byłym porcie wojennym, o którym była mowa powyżej. Na danym spotkaniu ustalono, że Urząd Morski w ramach zasilania brzegu morskiego (refulacji)

zostawi depozyt piasku do zasypania ubytków na zapleczu tegoż uszkodzonego nabrzeża.

Ostatecznie okazało się niemożliwe zasilanie „Małej Plaży” z urobku pochodzącego z modernizacji toru podejściowego do Portu Północnego w Gdańsku. Jednak biorąc pod uwagę potrzeby przeciwpowodziowe miasta Helu Urząd Morski planuje wykonać wykazane tu prace w ramach środków pochodzących z Programu Ochrony Brzegów Morskich. Na dany czas (wrzesień 2019 r.) zdaniem Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni należy dokonać dodatkowych badań w celu właściwego wykonania refulacji oraz oszacować ilość materiału potrzebnego do zapewnienia sprawnego poboru wody dla fokarium. Z chwilą uzyskania tego typu danych Urząd Morski przystąpi do ustalania porozumienia z Uniwersytetem Gdańskim i do sporządzenia koniecznych dokumentów do wykonania sztucznego zasilania brzegu, z jednoczesnym wykorzystaniem depozytu piasku do zabezpieczenia uszkodzonego nabrzeża.

W tym też temacie burmistrz Helu jest w stałym kontakcie z Urzędem Morskim w Gdyni aby sprawę refulacji małej plaży doprowadzić do końca z korzyścią dla miasta Helu. Między innymi w styczniu 2020 r. planowane jest kolejne spotkanie burmistrza Helu z kierownictwem Urzędu Morskiego w Gdyni w sprawie zabezpieczenia uszkodzonego nabrzeża w byłym porcie wojennym Hel, które jednocześnie będzie połączone z tematem przeprowadzenia refulacji małej plaży.

Podsumowując, ochrona przeciwpowodziowa, a także zabezpieczenie brzegów morskich i plaż na terenie administracyjnym miasta Hel jest jednym z priorytetowych przedsięwzięć w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, przez co cały czas jest uaktualniana i modernizowana. Obecny stan zabezpieczenia mieszkańców miasta Helu przed powodzią wymaga cały czas nieustających starań o skuteczne zabezpieczenie wykazanych powyżej obiektów budowlanych jak i umocnień brzegowych przed dalszą ich erozją. W tym też kierunku ze strony Urzędu Miasta Helu podejmowane są wszelkie przedsięwzięcia, co wykazano w powyżej, których celem jest zapewnienie pełnego bezpieczeństwa przeciwpowodziowego mieszkańcom naszego miasta.

O p r a c o w a ł:
Inspektor ds. OC m. Hel
Bronisław Maciejewski